

بسمه تعالی

طرح درس

خط مشی گذاری عمومی

دکتر مهدی مرتضوی

1- هدف درس:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم، تئوریها و الگوهای نظری خط مشی گذاری و مروری مستدل بر فرآیند طراحی، اجراء و ارزیابی خط مشی، به منظور بدست آوردن دانش، مهارت و فهم مورد نیاز برای شناخت و تجزیه و تحلیل خط مشی ها در بخش عمومی است.

برای فهم بهتر ماهیت فرآیند خط مشی گذاری، حتی الامکان مثالها و مورد کاویهای واقعی در محیط سازمانهای ایرانی طرح خواهد شد و تلاش خواهد شد تا دانشجویان از طریق تفسیر و تعبیر فرایندهای واقعی و ملموس و مباحثه در کلاس مفاهیم را از آن خود کنند.

کتاب شناسی و نقد کتاب، جستجوی منابع و نظریه های جدید در پایگاههای اطلاعاتی و مجلات معتبر و ترجمه و ارائه نتایج حاصله در فاصله های دو هفته ای، چکیده نویسی از پایان نامه ها و سمینارهای مرتبط و ارائه آنها در کلاس، به پرورش توان و قدرت تجزیه و تحلیل دانشجویان در این زمینه کمک خواهد کرد.

منابع اصلی	طرح درس	هفته
	<p>معارفه و آشنایی با دانشجویان و ارزیابی اولیه، تبیین موضوع درس و بازخوانی، اصلاح و تکمیل یافته های قبلی دانشجویان در خصوص موضوع مورد مطالعه .</p> <p>طرح و بحث سوالات اساسی و پایه نظیر چیستی، چرایی و چگونگی؟ و ماهیت، ضرورت و اهمیت این درس در دنیای پرشتاب امروز، طرح و بحث انتظارات متقابل، بیان اهداف و جهت گیریهای کلی درس، تجارب قبلی در فرآیند یادگیری این درس، نحوه مشارکت، تکالیف و منابع درسی و نحوه ارزشیابی</p>	هفته اول
<p>Powell , G; & et al .Comparative Politics Today: A World View, USA: Pearson, 2008,9/E.</p> <p>دانایی فرد، حسن؛ احمدی، هانیه. (1394). تحلیل خطمشی عمومی: پیشرفت های جدید (ترجمه)، تهران: نشر صفار.</p>	<p>بررسی مفهوم سیاست، سیاست گذاری و خطمشی- گذاری و طرح دیدگاه ها، آرا و نظرات گوناگون و تاریخچه و سیر تطور و تحول نظری آن.</p>	هفته دوم
<p>پاول و دیگران، مبانی و چارچوب اداره سیاست و خطمشی گذاری عمومی با رویکرد تطبیقی ترجمه دکتر مهدی مرتضوی و همکاران، تهران: نشر صفار، 1396.</p> <p>Powell , G; & et al .Comparative Politics Today: A World View, USA: Pearson, 2008,9/E.</p>	<p>نظام سیاسی و کارکردهای آن . تبیین ساختار گزایی و کارکرد گزایی در مطالعه نظام های سیاسی، کارویژه- های مختلف یک نظام سیاسی: کارویژه های سیستمی، کارویژه های فرایندی، و کارویژه های سیاست</p>	هفته سوم
<p>پاول و دیگران، مبانی و چارچوب اداره سیاست و خطمشی گذاری عمومی با رویکرد تطبیقی ترجمه دکتر مهدی مرتضوی و همکاران، تهران: نشر صفار، 1396.</p> <p>Powell , G; & et al .Comparative Politics Today: A World View, USA: Pearson, 2008,9/E.</p>	<p>کارویژه های سیستمی 1: جامعه پذیری سیاسی: سه سطح از فرهنگ سیاسی: سیستم، فرایند، و سیاست. کارگزاران جامعه پذیری سیاسی: خانواده، مدارس، نهادهای مذهبی، گروههای همتایان، طبقه اجتماعی، گروههای ذی نفع، احزاب سیاسی، رسانه های جمعی و تماس مستقیم با دولتمردان: تشریح بحث جامعه پذیری سیاسی در ایران و کارگزاران دخیل در آن.</p>	هفته چهارم
<p>پاول و دیگران، مبانی و چارچوب اداره سیاست و خطمشی گذاری عمومی با رویکرد تطبیقی ترجمه دکتر</p>	<p>کارویژه های سیستمی 2: گزینش کارگزاران - ارتباطات انواع شیوه های گزینش کارگزاران حکومتی، نظام</p>	

<p>مهدی مرتضوی و همکاران، تهران: نشر صفار، 1396.</p> <p>Powell , G; & et al .Comparative Politics Today: A World View, USA: Pearson, 2008,9/E.</p>	<p>های مختلف سیاسی و گزینش کارگزاران و تشریح وضعیت ایران</p>	<p>هفته پنجم</p>
<p>پاول و دیگران، مبانی و چارچوب اداره سیاست و خط‌مشی‌گذاری عمومی با رویکرد تطبیقی ترجمه دکتر مهدی مرتضوی و همکاران، تهران: نشر صفار، 1396.</p> <p>Powell , G; & et al .Comparative Politics Today: A World View, USA: Pearson, 2008,9/E.</p>	<p>کارویژه های فرایندی 1: تصریح منافع، تالیف منافع نحوه ورود مسایل عمومی به حوزه تصمیم گیری ملی، گروههای مختلف دخیل در بیان مشکلات در سطح عمومی و همچنین روشهای گوناگون یکپارچه یا انتخاب مسایل برای طرح در سطح تصمیم گیری و تشریح وضعیت ایران</p> <p>کارویژه های فرایندی 2: سیاستگذاری، اجرای سیاست و قضاوت</p> <p>فرایند تعیین سیاستها و سیاستهای حاصل از آن و نیز ارزیابی در خصوص تصمیمات گوناگون و تشریح وضعیت ایران</p>	<p>هفته ششم</p>
<p>پاول و دیگران، مبانی و چارچوب اداره سیاست و خط‌مشی‌گذاری عمومی با رویکرد تطبیقی ترجمه دکتر مهدی مرتضوی و همکاران، تهران: نشر صفار، 1396.</p> <p>Powell , G; & et al .Comparative Politics Today: A World View, USA: Pearson, 2008,9/E.</p>	<p>کارویژه های سیاست: استخراجی، تنظیمی، توزیعی و نمادین:</p> <p>دسته بندی انواع سیاستها و مصادیق آن در ایران و جهان</p>	<p>هفته هفتم</p>
	<p>کوئیز</p>	<p>هفته هشتم</p>
<p>الوانی سیدمهدی و شریف زاده فتاح ، فرایند خط مشی گذاری عمومی ، تهران، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی، ۱۳۷۹.</p> <p>مایکل هاوالت و ام رامش، مطالعه خط مشی عمومی، ترجمه عباس منوریان و ابراهیم گلشنی، تهران مرکز آموزش مدیریت دولتی، ۱۳۸۰.</p> <p>دانش فرد کرم اله، فرایند خط مشی گذاری عمومی، تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، 1388</p> <p>Dye, Thomas R. 2005. understanding public policy, pearson / prentice Hall</p> <p>Howlett Michael, Designing Public Policy, New York: Routledge, 2011.</p>	<p>تشریح چرخه خط مشی گذاری: تدوین، اجرا و ارزیابی خط مشی،</p> <p>نگاه به خط مشی به مثابه یک فرایند و تبیین مراحل مختلف آن فرایند در ایران و سایر کشورها</p> <p>مورد مطالعه در ایران: «قانون حمایت از شرکت ها و موسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات؛</p> <p>- قانون جهش تولید دانش بنیان</p>	<p>هفته نهم</p>

هفته دهم

مدلهای خط مشی گذاری 1؛ تعریف مدل و انواع آن. فایده استفاده از مدل. انواع مدلهای خط مشی گذاری نظیر مدل نهادی، مدل فرایندی، مدل گروهی، مدل جزئی تدریجی، نظریه بازی، مدل سیستمی

الوانی سیدمهدی و شریف زاده فتاح ، فرایند خط مشی گذاری عمومی ، تهران، انتشارات دانشگاه طباطبایی، ۱۳۷۹.
مایکل هاوالت و ام رامش، مطالعه خط مشی عمومی، ترجمه عباس منوریان و ابراهیم گلشنی، تهران مرکز آموزش مدیریت دولتی، ۱۳۸۰.
قلی پور، رحمت ا...، تصمیم گیری سازمانی و خط مشی گذاری عمومی ، تهران، انتشارات سمت، ۱۳۷۸.

هفته یازدهم

مدلهای خط مشی گذاری 2؛ مدل تلفیقی، مدل انتخاب عمومی، مدل آشوب، مدل عقلایی، مدل رضایت بخش، مدل جزئی تدریجی، مدل تصمیم گیری اجتماعی مستقیم و غیرمستقیم، مدل بحران-مقایسه الگوهای عقلایی، تدریجی، اجتماعی و بحران.

الوانی سیدمهدی و شریف زاده فتاح ، فرایند خط مشی گذاری عمومی ، تهران، انتشارات دانشگاه طباطبایی، ۱۳۷۹.
مایکل هاوالت و ام رامش، مطالعه خط مشی عمومی، ترجمه عباس منوریان و ابراهیم گلشنی، تهران مرکز آموزش مدیریت دولتی، ۱۳۸۰.
قلی پور، رحمت ا...، تصمیم گیری سازمانی و خط مشی گذاری عمومی ، تهران، انتشارات سمت، ۱۳۷۸.

هفته دوازدهم

تدوین خط مشی: شکل گیری و تصویب خط مشی و مدلهای آن
انواع مسایل عمومی و نحوه شکل گیری آن به همراه مسیری که تا تصویب راهکار آن به عنوان یک سیاست طی میشود و نیز نحوه تصویب سیاستها و مدلهای مختلف جهت تبیین شکل گیری و تصویب خط مشی های عمومی
مورد مطالعه در ایران: "قانون نظام پذیرش دانشجو" و " قانون منطقی کردن نرخ سود تسهیلات بانکی متناسب با نرخ بازدهی در بخش های مختلف اقتصادی "

الوانی سیدمهدی و شریف زاده فتاح ، فرایند خط مشی گذاری عمومی ، تهران، انتشارات دانشگاه طباطبایی، ۱۳۷۹.
مایکل هاوالت و ام رامش، مطالعه خط مشی عمومی، ترجمه عباس منوریان و ابراهیم گلشنی، تهران مرکز آموزش مدیریت دولتی، ۱۳۸۰.
دانش فرد کرم اله، فرایند خط مشی گذاری عمومی، تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، 1388
Kraft, Michael E. & Furlong, scott R. 2004. public policy: politics, Analysis, and Alternative, COPRESS
Lindblom charles E. (1968), "The policy making process", New jersey prentice Hall inc.
Howlett Michael, Designing Public Policy, New York: Routledge, 2011.

اجرای خط مشی: مدلهای اجرای خط مشی و مدلهای آن، موانع اجرای اثربخش خط مشی
ارائه مدلهای مختلف جهت مطالعه اجرای خط مشی و نیز بررسی موانع مخلف اجرای خط مشی به لحاظ

الوانی سیدمهدی و شریف زاده فتاح، فرایند خط مشی گذاری عمومی، تهران، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی، ۱۳۷۹.
مایکل هاوالت و ام رامش، مطالعه خط مشی عمومی، ترجمه عباس منوریان و ابراهیم گلشنی، تهران

<p>مرکز آموزش مدیریت دولتی، ۱۳۸۰. دانش فرد کرم اله، فرآیند خط مشی گذاری عمومی، تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، 1388 گیوریان، حسن، تصمیم گیری و تعیین خط مشی دولتی، تهران، نشر یکان، 1381</p> <p>Howlett Michael, Designing Public Policy, New York: Routledge, 2011. Godnw frank, 1900, Politics and public administration.in Public Administration classic reading, Shafritz j. m. m Hyde, A. C. International Edition, 2012</p> <p>Pressman J. L. wildavsky A., Implimentation, 1973, in Public Administration classic reading, Shafritz j. m. m Hyde, A. C..International Edition, 2012</p>	<p>تئوریهای موجود .</p> <p>مورد مطالعه در ایران: قانون مراکز رشد و پارک های علم و فناوری، قانون اهداف و وظایف و تشکیلات وزارت علوم و تحقیقات و فناوری، «قانون برگزاری مناقصات» و «قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت»</p>	<p>هفته سیزدهم</p>
<p>الوانی سیدمهدی و شریف زاده فتاح، فرایند خط‌مشی‌گذاری عمومی، تهران، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی، ۱۳۷۹. مایکل هاوالت و ام رامش، مطالعه خط مشی عمومی، ترجمه عباس منوریان و ابراهیم گلشنی، تهران مرکز آموزش مدیریت دولتی، ۱۳۸۰. دانش فرد کرم اله، فرآیند خط مشی گذاری عمومی، تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، 1388</p> <p>Howlett Michael, Designing Public Policy, New York: Routledge, 2011. Wildavsky Aaron, Rescuing Policy Analysis from PPBS. 1969.Washington: Public Administration Review.</p>	<p>ارزیابی خط مشی: انواع ارزیابی خط مشی ابزارهای خط مشی: ابزارهای داوطلبانه، اجباری، و ترکیبی نگاه به ارزیابی و عناصر مختلف دخیل در آن از رهگذر مدل‌های مختلف در دانش خط‌مشی‌گذاری و نیز بررسی وضعیت ایران با توجه به مدل‌های مختلف آشنا ساختن دانشجویان با ابزارهای مختلف خط مشی گذاری. انتخاب ابزار مناسب در تصمیمات مربوط به مردم. وضعیت ایران در این باب</p> <p>مورد مطالعه در ایران: «قانون مدیریت خدمات کشوری»</p>	<p>هفته چهاردهم</p>
<p>Lafferty, W., & Hovden, E. (2003). Environmental policy integration: towards an analytical framework. <i>Environmental Politics</i>, 12, 1–22. May, P. J., Sapotichne, J., & Workman, S. (2006). Policy coherence and policy domains. <i>The Policy Studies Journal</i>, 34(3), 381-403. Briassoulis, H. (2004). Policy integration for complex policy problems: what, why and how. <i>Greening of Policies, Interlinkages and Policy Integration</i>, Berlin, 10. Clyton, B. D., & Bass, S. (2012). Sustainable development strategies: A resource book. London & Sterling, VA: Routledge, 280-282. Underdal, A. (1980) Integrated marine policy – What? Why? How?. <i>Marine Policy</i>,</p>	<p>- تحلیل یکپارچگی، انسجام و هماهنگی افقی، عمودی و درونی خط‌مشی - خاتمه خط مشی در ایران</p>	<p>هفته پانزدهم</p>

4(3), 159-169.

دانایی فرد و همکاران. (1394). فهم خاتمه خط
مش‌های عمومی در ایران؛ پژوهشی بر مبنای
نظریه‌پردازی داده‌بنیاد، اندیشه مدیریت راهبردی،
صص. 85-120.

جمع‌بندی درس و آرایه دانشجویان و نقد و بررسی آن

هفته
شانزدهم

3-انتظارات:

از شما انتظار می‌رود:

- ✓ سر وقت در کلاس حاضر شوید.
- ✓ در مباحث کلاس فعالانه مشارکت نمائید و سوالات و ابهامات خود را مطرح نمائید.
- ✓ در کلیه جلسات کلاس حضور داشته باشید.
- ✓ مطالب مربوط به هر جلسه را مطابق طرح درس، قبل از شروع کلاس بطور کامل مطالعه نمائید.
- ✓ تلفن‌های همراه خود را در کلاس خاموش کنید.

4- تکالیف درسی:

- ✓ تکالیف درسی و زمان ارائه آن مطابق آنچه خواهد بود که در کلاس تعیین و اعلام می‌گردد
- ✓ در تهیه گزارش کلاسی، صفحه اول (روی جلد) ضرورتاً "باید حاوی عناوین زیر باشد:

-عنوان درس

-موضوع

-نام و نام خانوادگی دانشجو و شماره دانشجویی

-نیمسال تحصیلی

-تاریخ تهیه

✓ تنظیم گزارش یا مقاله بایستی در قالب word 2020 و با فونت BZar بوده و در موعد تعیین شده به نمایندگی

کلاس تحویل شود.

5- شیوه ماخذنویسی:

از دانشجویان انتظار می‌رود گزارشات و تکالیف درسی خود را به شیوه‌ای تخصصی که نمایانگر کار با کیفیت آکادمیک است تهیه نمایند. داشتن صداقت علمی و اشاره دقیق و کامل به منابع مورد استفاده در ارائه گزارش و تکالیف درسی الزامی است. شیوه ماخذنویسی به صورت زیر پیشنهاد می‌شود:

الف) کتاب:

نام خانوادگی نویسنده، نام نویسنده، (سال انتشار)، "عنوان کتاب"، محل انتشار، ناشر.

ب) مقاله:

نام خانوادگی نویسنده، نام نویسنده، (سال انتشار مقاله)، "عنوان مقاله"، نام مجله، شماره مجله، شماره صفحه مقاله.

ج) شیوه ماخذنویسی در متن:

در مواردی که از مطلب مشخصی که توسط دیگران تهیه شده است، استفاده می‌کنید باید در همان بخش از متن مقاله خود به شیوه زیر به آن اشاره نمائید:

"....." (نام خانوادگی نویسنده، سال، شماره صفحه)

ضمن اینکه اشاره به منبع در خاتمه گزارش به شکل پیش گفته ضروری است.

6- نحوه امتحان و ارزیابی دانشجویان:

نمره	موضوع
7	تکالیف کلاسی و گزارش
3	کوئیز
8	امتحان پایان ترم (تشریحی)
2	میزان حضور و مشارکت در کلاس
20	جمع

7- منابع کمکی:

Haridimos Tsoukas, Christian Knudsen. *The Oxford Handbook of Organization Theory: Meta-Theoretical Perspectives*. Oxford University Press, 2003.

Gabriel A. Almond, et. Al. *Comparative Politics Today: A World View*, USA: Pearson, 2008, 9/E

Kraft, Michael E. & Furlong, scott R. 2004. *public policy: politics, Analysis, and Alternative*, COPRESS

Lindblom charles E. (1968), "The policy making process", New jersey prentice Hall inc.

Howlett Michael, *Designing Public Policy*, New York: Routledge, 2011.

Godnw frank, 1900, *Politics and public administration*. in *Public Administration classic reading*, Shafritz j. m. m Hyde, A. C. International Edition, 2012

Pressman J. L. wildavsky A., *Implimentation*, 1973, in *Public Administration classic reading*, Shafritz j. m. m Hyde, A. C..International Edition, 2012

Wildavsky Aaron, *Rescuing Policy Analysis from PPBS*. 1969. Washington: *Public Administration Review*.

الوانی سیدمهدی و شریف زاده فتاح، فرایند خطامشی گذاری عمومی، تهران، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی، ۱۳۷۹.

مایکل هاوالت و ام رامش، مطالعه خطامشی عمومی، ترجمه عباس منوریان و ابراهیم گلشنی، تهران: مرکز آموزش مدیریت دولتی، ۱۳۸۰.

قلی پور، رحمت ا...، *تصمیم گیری سازمانی و خطامشی گذاری عمومی*، تهران، انتشارات سمت، ۱۳۷۸.

دانایی فرد، حسن؛ احمدی، هانیه. (1394). *تحلیل خطامشی عمومی: پیشرفت های جدید (ترجمه)*، تهران: نشر صفار

دانش فرد کرم اله، فرایند خطامشی گذاری عمومی، تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، 1388

گیوریان، حسن، *تصمیم گیری و تعیین خطامشی دولتی*، تهران، نشر یکان، 1381

آلموند، گابریل و دیگران، چارچوبی نظری برای بررسی سیاست تطبیقی، ترجمه علیرضا طیب، تهران: مرکز آموزش مدیریت دولتی، 1376